

Dyrektywy Ministerstwa Spraw Wewnętrznych dla Służby Bezpieczeństwa z lat 1971-1973

oprac. Filip Musiał

Prezentowane dokumenty przygotowywano w kierownictwie Ministerstwa Spraw Wewnętrznych. Stanowiły one pierwszy etap w konstruowaniu planów działania – z reguły rocznych – przez pion SB oraz MO. Planowość miała w działaniach resortowych duże znaczenie¹. Dyrektywy były pierwszym formalnym, podsumowanym w formie pisemnej, etapem przekuwania woli politycznej na język działań operacyjnych. Ujęte są więc w nich podstawowe cele stawiane przed resortem, najczęściej z zarysowaniem tła politycznego, które determinowało wyłonienie ich w danym czasie jako priorytetów.

Pierwszy z publikowanych dokumentów ma znaczenie szczególne. Powstał bowiem w styczniu 1971 r., a więc tuż po krwawym stłumieniu robotniczej rewolty z grudnia 1970 r. oraz po zmianie na stanowisku I sekretarza KC PZPR. Z tekstu jednoznacznie przebija ton aprobatywny dla działań aparatu represji podejmowanych w czasie pacyfikowania Wybrzeża. Jednocześnie dostrzegalna jest głęboka świadomość, że ferment społeczny nie został jeszcze w pełni opanowany i sytuacja może zaostrzyć się ponownie. Być może dlatego, by nie demobilizować jednostek komunistycznej policji politycznej, nie padają krytyczne sformułowania odnoszące się do postawy resortów siłowych wobec wydarzeń Grudnia '70. Choć sugestia, by poprzez odpowiednie wykorzystanie uprzedzających informacji, a więc profilaktykę, pacyfikować nastroje za pomocą aparatu partyjnego czy gospodarczego, wskazuje na niechęć autorów tekstu do ponownego rozwiązania siłowego. Jednocześnie wobec zdecydowanych przeciwników systemu proponuje się stosowanie „niezbędnych środków represyjnych”. Zwraca zarazem uwagę ukierunkowanie działań na przecięcie ewentualnej współpracy pomiędzy zróżnicowanymi środowiskami opozycyjnymi wobec władzy bądź kontestującymi sytuację społeczną czy gospodarczą, co – w wypadku wybuchu kolejnej fali społecznego konfliktu – miałyby pomóc izolować grupy kontestujące i łatwiej tłumić oznaki niezadowolenia. O świadomości bardzo napiętej sytuacji społecznej świadczy z kolei dążenie do utrzymania sił pacyfikacyjnych MO w pełnej gotowości.

¹ Szerzej zob. F. Musiał, *Podręcznik bezpieki. Teoria pracy operacyjnej Służby Bezpieczeństwa w świetle wydawnictw resortowych Ministerstwa Spraw Wewnętrznych PRL (1970–1989)*, wyd. 2, Kraków 2015, s. 84–88.

Drugi z prezentowanych dokumentów powstał niedługo po sporządzeniu pierwszego. Był efektem narady kierownictwa centralnego i terenowego MSW z udziałem I sekretarza KC PZPR. W jakimś stopniu oddaje więc nastroje w resorcie i partii po ugaszeniu społecznego fermentu z przełomu lat 1970 i 1971. Przynosi też ocenę działań resortu w tym czasie. Wyraźne jest oczekiwanie, że to właśnie tajna policja polityczna będzie zabezpieczać partię przed ponownymi wybuchami społecznego niezadowolenia. Tak więc dyrektywa nr 2 przynosi jednoznaczny postulat wzmocnienia działań profilaktycznych, akcentując konieczność zdynamizowania aktywności operacyjnej o charakterze uprzedzającym (profilaktycznym). Sformułowana w połowie 1971 r. druga dyrektywa kierownictwa MSW jest więc korektą pierwszej. Wyraźnie widać rosnące oczekiwania wobec pionu MO, mające prowadzić do ograniczenia liczby przestępstw pospolicznych – co, jak się wydaje, poprzez wzrost poczucia bezpieczeństwa miało wpływać na poprawę nastrojów społecznych. W porównaniu z wcześniejszym dokumentem uwagę zwraca duży nacisk na przecinanie kontaktów między ośrodkami polskimi na Zachodzie oraz instytucjami zachodnimi zainteresowanymi (z różnych względów) nawiązywaniem współpracy z Polakami a obywatelami PRL. Na początku lat siedemdziesiątych, gdy nie powstały jeszcze liczne zorganizowane ośrodki opozycyjne, to właśnie w ewentualnej inspiracji z Zachodu komuniści postrzegali zagrożenie dla stabilności sytuacji społeczno-politycznej w kraju. Z tego samego powodu wciąż dużą wagę przywiązywano do ideologicznego sporu wewnątrz obozu marksistowskiego, a także infiltracji środowisk wywodzących się z tego sporu, kontestujących dominującą w kręgach władzy wykładnię marksizmu. Zwrócono także uwagę na znaczenie aktywności antywyznaniowej, również w sferze gospodarczej.

Dyrektywa nr 3 wyznacza kierunki działań na rok 1972. Nadal kluczową sprawą – z punktu widzenia resortu – jest działalność profilaktyczna. Funkcja represyjna komunistycznej policji politycznej schodzi wyraźnie na dalszy plan. Ze względu na zmianę tzw. polityki paszportowej w „dekadzie Gierka” istotnego znaczenia nabiera także zabezpieczenie PRL „przed działalnością wrogich ośrodków i służb wywiadowczych”. Mogą one przecież realizować swe zamiary nie tylko poprzez aktywność na terenie Polski „ludowej”, ale także podejmować działania wobec obywateli PRL wyjeżdżających za granicę. Z tymi zagrożeniami łączyła się repatriacja, będąca efektem układu o normalizacji między PRL a RFN z grudnia 1970 r.²

Warto jednocześnie zwrócić uwagę na sformułowanie zadań w zakresie zwiększenia ochrony kontrwywiadowczej myśli naukowo-technicznej, ale przede wszystkim zdynamizowania działań zmierzających do pozyskiwania nowej dokumentacji technicznej, a więc aktywizacji wywiadu naukowo-technicznego.

² Zob. np. G. Janusz, *Polonia w Republice Federalnej Niemiec*, Lublin 1990; J. Korbel, *Wyjazdy i powroty. Migracje ludności w procesie normalizacji stosunków między Polską a RFN*, Opole 1977.

Rok 1972 był rokiem wyborczym – organizowano głosowanie do rad narodowych i Sejmu PRL. Priorytetem stawało się zatem pieczołowite zabezpieczenie i tzw. kampanii wyborczej, i przebiegu aktu głosowania. Wobec fikcyjności wyborów w PRL zachowanie pozorów i ochrona narzuconych przez PZPR kandydatów była zadaniem o dużej wadze propagandowej.

Wytyczne wobec opozycji nie zaskakują. Środowiska niechętne systemowi z początkiem lat siedemdziesiątych właściwie nie istniały jako zorganizowana siła, zdolna wpływać na sytuację polityczną. Uwagę zwraca więc sugestia koncentracji działań na kierowniczych ogniwach administracyjnych Kościołów i związków wyznaniowych, ale także na tropieniu środowisk komunistycznych o ideologii odmiennej od spojrzenia doktrynalnego ekipy Gierka. Nieprawomyślnych komunistów (rewizjonistów, liberałów, maoistów) komunistyczna policja polityczna miała eliminować z życia politycznego i aparatu państwowego.

Ostatni z prezentowanych dokumentów powstał na początku 1973 r. i jego celem było wyznaczenie zadań na kolejny rok pracy. Niewątpliwie rosło znaczenie pionu wywiadu i kontrwywiadu, co w obliczu „uchylecia” granic PRL i braku zorganizowanych środowisk opozycyjnych jest zrozumiałe. Niektóre zapisy z dyrektywy można by nawet interpretować jako próbę uczynienia z pozostałych pionów MO i SB jednostek usługowych dla Departamentu I i II (oraz ich agend w terenie). Pozostała problematyka pozostaje w dużej mierze w tle. Ważnym elementem jest zabezpieczenie gospodarki, co w związku z realizacją polityki inwestycyjnej mającej być w zamierzeniu fundamentem sukcesu ekipy Edwarda Gierka jest w pełni zrozumiałe.

Dyrektywy są ważnymi dokumentami, które umożliwiają spojrzenie na działania resortu z perspektywy oczekiwania dysponentów politycznych. Warto tego rodzaju dokumenty brać pod uwagę przy analizie działań MSW.

1971 styczeń 23, Warszawa – Dyrektywa kierownictwa Ministerstwa Spraw Wewnętrznych w sprawie aktualnych zadań Służby Bezpieczeństwa i Milicji Obywatelskiej

**Ministerstwo
Spraw Wewnętrznych**

L.dz. AB-IX-00304/71

Warszawa, dnia 23 stycznia 1971 r.

Tajne spec[jalnego] znaczenia

Egz. nr 65

Dyrektywa

Kierownictwa Ministerstwa Spraw Wewnętrznych w sprawie aktualnych zadań
Służby Bezpieczeństwa i Milicji Obywatelskiej

Decyzje VII Plenum KC PZPR¹, zapoczątkowały konieczne zmiany w sferze politycznej, społecznej i gospodarczej.

Zaczął się trudny, skomplikowany okres naprawy błędów, które legły u podłoża sytuacji konfliktowej.

Postawa całego aparatu Służby Bezpieczeństwa i Milicji Obywatelskiej w ostatnim okresie, a zwłaszcza jego pełne zaangażowanie, poświęcenie i ofiarność, zyskały uznanie kierownictwa partii i rządu.

Ocena ta, a także istniejąca sytuacja zobowiązuje aparat SB i MO do jeszcze bardziej aktywnego działania, w celu maksymalnego, a zarazem ekonomicznego wykorzystania sił i środków dla niedopuszczenia do powstania ewentualnych dalszych sytuacji konfliktowych oraz paraliżowania wszelkich prób wrogiej działalności.

Nakazem chwili jest pełna mobilność, wysoka dyscyplina, poczucie odpowiedzialności na każdym odcinku działania. W całokształcie działań musi dominować intensywna i konkretna praca operacyjna.

Głównym, podstawowym zadaniem całego aparatu SB i MO jest rozpoznawanie sytuacji i zapobieganie powstawaniu wrogich zjawisk. W związku z tym istotnego znaczenia nabiera zagadnienie dokładnej, obiektywnej i szybkiej informacji, która

¹ VII Plenum KC PZPR odbyło się 20 XII 1970 r. Najważniejszą jego decyzją była zmiana na stanowisku I sekretarza KC PZPR, na którym Władysława Gomułkę zastąpił Edward Gierek. Równocześnie przeprowadzono zmiany personalne w Biurze Politycznym i Sekretariacie KC PZPR.

pozwalalaby na natychmiastowe podjęcie działań nie tylko przez aparat resortu, ale przede wszystkim przez aparat partyjny, społeczny i gospodarczy.

Wobec elementów zdecydowanie wrogich, kryminalnych, awanturniczych, wicherzycielskich należy przewidzieć niezbędne środki represyjne i stosować je w zależności od istniejących sytuacji i warunków. Wszelkiego rodzaju fakty gwałtownego i agresywnego naruszenia porządku i bezpieczeństwa publicznego powinny być likwidowane bezwzględnie i zdecydowanie. Natomiast u uczciwych i spokojnych obywateli umacniać poczucie ładu i porządku oraz bezpieczeństwa osobistego.

I. W aktualnej sytuacji za podstawowe zadania należy uznać:

- operacyjne rozpoznawanie grup i osób z obiektów gospodarczych, a szczególnie o licznych załogach, które w wypadkach napięć i konfliktów mogą stanowić punkt orientacji dla innych zakładów,
- prowadzenie aktywnej kontroli operacyjnej elementów wicherzycielskich, warcholiskich, chuligańskich, kryminalnych i awanturniczych, zatrudnionych w obiektach gospodarczych,
- objęcie systematyczną kontrolą operacyjną wrogich grup wywodzących się z kół akademickich, naukowych i kulturalnych oraz elementów rewizjonistycznych, syjonistycznych, b[yłego] reakcyjnego podziemia i innych znanych z antysocjalistycznych postaw i powiązań z ośrodkami dywersji antykomunistycznej, które mogą wpływać na powstawanie niepokojów i konfliktów,
- prowadzenie działań operacyjnych w kierunku neutralizowania, demaskowania i izolowania grup i osób znanych z aktywnego udziału w zajściach, które w obawie przed represjami, wytwarzają dla własnej obrony nastroje niepokoju,
- wypracowywanie i stosowanie metod oraz form działań dezinformacyjno-destrukcyjnych umożliwiających rozładowywanie, neutralizowanie lub łagodzenie napięć, konfliktów i zaburzeń wśród załóg zakładów pracy,
- niedopuszczanie do kolportażu ulotek, haseł i innych materiałów podburzających załogi do wystąpień,
- ujawnianie i przeciwdziałanie próbom wrogiego oddziaływania na środowiska robotnicze, młodzieżowe i inteligencję,
- zabezpieczenie środków masowego przekazu, urządzeń radio-nadawczych, powielarni, drukarni oraz magazynów broni i materiałów wybuchowych przed ewentualnym wykorzystaniem ich do wrogich celów,
- szkolenie – instruktaż niektórych jednostek sieci TW o sposobach działania i zachowania się w wypadkach sytuacji konfliktowych, a zwłaszcza w kierunku przejmowania inicjatywy w łagodzeniu napięć,
- wypracowywanie sposobów łączności ze źródłami informacji, uwzględniających wielowariantowe możliwości kontaktu i przekazywania informacji z obiektu, szczególnie w warunkach zaostrej sytuacji,

- pozyskiwanie osobowych źródeł informacji z uwzględnieniem sieci typu sygnalizacyjnego², zdolnej do informowania o nastrojach niezadowolenia i jednocześnie mogącej spełniać zadania w zakresie działań dezinformacyjno-destrukcyjnych w danych środowiskach,
- w przypadkach koniecznych organizowanie w dużych obiektach rezydentury z uprawnieniami do pozyskiwania kontaktów operacyjnych (z przestrzeganiem zasad ustalonych w instrukcji 006/70 o pracy operacyjnej³),
- w uzasadnionych przypadkach organizowanie grup operacyjno-śledczych do prowadzenia rozmów profilaktyczno-ostrzegawczych⁴, zatrzymań i aresztów wobec inspiratorów i organizatorów antysocjalistycznych wystąpień.

Wiodącą rolę w realizacji tych zadań powinien spełniać pion III. Wszystkie inne jednostki SB i MO zobowiązane są współdziałać i wszechstronnie pomagać temu pionowi.

II. Biura typu „B”, „T”, „W” powinny tak ustawić pracę i ukierunkować swoje przedsięwzięcia, aby we właściwym czasie było możliwe realizowanie wszystkich wymienionych zadań.

III. Niezależnie od prac i działań na rzecz pionu III Służba Bezpieczeństwa i Milicja Obywatelska powinny:

1. W zakresie pionu II:

- zwiększyć ofensywność tajnych współpracowników wobec cudzoziemców, a szczególnie skuteczniej rozpoznawać zamierzenia i działania dywersyjno-wywiadowcze, dyplomatów i innych przedstawicieli państw kapitalistycznych,
- uaktywnić pracę operacyjną w zakresie wykrywania i zwalczania przejawów wywiadowczej i innej wrogiej działalności,
- aktywnie przeciwdziałać zbieraniu informacji i dokumentów o zachodzących zjawiskach w sytuacji wewnętrznej PRL oraz próbom destrukcyjnego oddziaływania i inspiracji ze strony cudzoziemców.

² Agentura sygnalizacyjna – określenie na osobowe źródła informacji, których podstawowym zadaniem było niezwłoczne przekazywanie funkcjonariuszom SB informacji o działaniach niepożądanych z punktu widzenia resortu (sygnalizowanie o zagrożeniach).

³ Zarządzenie nr 006/70 Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 1 lutego 1970 r. w sprawie pracy operacyjnej Służby Bezpieczeństwa resortu spraw wewnętrznych [w:] *Instrukcje pracy operacyjnej aparatu bezpieczeństwa (1945–1989)*, oprac. T. Ruzikowski, Warszawa 2004, s. 121–122; Instrukcja o pracy operacyjnej Służby Bezpieczeństwa resortu spraw wewnętrznych (Załącznik do Zarządzenia nr 006/70 Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 1 lutego 1970 r.) [w:] *ibidem*, s. 123–139. Omówienie teorii pracy operacyjnej wynikającej z tej instrukcji zob. F. Musiał, *Podręcznik bezpieki...*

⁴ Szerzej o rozmowach operacyjnych zob. F. Musiał, *Podręcznik bezpieki...*, s. 226–235.

2. W zakresie pionu IV:

- rozpoznawać i przeciwdziałać podejmowanym przez hierarchię kościelną czynnościom mogącym zagrozić porządkowi i bezpieczeństwu publicznemu,
- przeprowadzać planowe przedsięwzięcia wynikające z aktualnej polityki wyznaniowej państwa i zamierzeń wobec Kościoła,
- rozpoznawać przygotowania hierarchii kościelnej do rozmów z władzami (rozważania, plany żądań, naciski na władze, krytyka, ekscytowanie środowisk itp.).

3. W zakresie pionu śledczego:

- wszczynać postępowania karne i stosować uzasadnione w konkretnych warunkach środki zapobiegające i represyjne. Stosowane środki represji nie mogą wpływać na zaostrenie sytuacji konfliktowych, a winny uwzględnić potrzebę likwidowania stanów napięcia,
- w ramach śledztw koncentrować uwagę na rozeznaniu inspiratorów zająć oraz osób podlegających do zbrodni celem ich izolowania, z uwzględnieniem możliwości wykorzystywania środków karno-administracyjnych.

4. W zakresie pracy Milicji Obywatelskiej:

- zabezpieczyć maksymalny dopływ informacji o sytuacji w zakładach przemysłowych i obrotu towarowego, zwłaszcza w zakresie niewłaściwej działalności gospodarczej i okoliczności mogących mieć wpływ na wzrost napięć społecznych,
- zaktywizować działania rozpoznawcze i represyjne wobec nieuczciwych producentów pozarolniczej gospodarki nieuspołecznionej, spekulantów, waluciarzy i przemytników skupiających i handlujących obcymi środkami płatniczymi oraz innych kombinatorów, których działalność wywołuje niezadowolenie społeczeństwa,
- dla ochrony interesów chłopca-producenta zaktywizować działania rozpoznawcze, zwłaszcza poprzez ujawnianie prób oszustwa w skupie artykułów rolnych, przejawów kumoterstwa i łapownictwa oraz niewłaściwego zaopatrzenia wsi w różne artykuły, a wynikającego z niesprawnego działania aparatu handlowego,
- aktywnie prowadzić rozpoznanie i kontrolę elementu kryminalnego (zwłaszcza recydywy i przestępców wędrownych).

Z osobami skłonnyymi do naruszeń porządku publicznego prowadzić rozmowy ostrzegawcze,

- uaktywnić działania na zaistniałe przestępstwa kryminalne. Dążyć do poprawienia wykrywalności w tych jednostkach MO i tych kategorii przestępstw, w których w 1970 roku obniżyła się wykrywalność,

- podnieść intensywność działań prowadzonych w rozpracowaniach operacyjnych, zwłaszcza w sprawach o rozboje, nielegalne posiadanie broni i materiałów wybuchowych oraz innych ciężkich przestępstwach kryminalnych,
- aktualizować ewidencję elementu przestępczego i podejrzanego oraz zapewnić wymianę informacji o ruchach, zamiarach i działalności osób podejrzanych, a przede wszystkim przestępców wędrownych, a w tym mających związek z wydarzeniami na Wybrzeżu,
- zaktywizować bezpośrednio działania rozpoznawcze, zwłaszcza ze strony ogniw operacyjnych, dzielnicowych i posterunkowych, oraz odpowiednio ukierunkować i rozwijać treść i formy pracy z poufnymi środkami,
- postępowania przygotowawcze w stosunku do pracowników zakładów produkcyjnych, placówek handlowych itp. prowadzić szybko i sprawnie. Podejrzanych zatrzymywać tylko o przestępstwa dużej wagi. W stosunku do pozostałych rozważać stosowanie innych środków poza aresztem tymczasowym. Nie dopuszczać do zatrzymań osób, wobec których brak jest dostatecznych dowodów do wystąpienia o areszt lub są wątpliwości, czy zostaną one objęte aktem oskarżenia. Unikać nietrafnych przeszukań, zbędnych wezwań, długotrwałego oczekiwania wezwanych osób w jednostkach MO itp. Wezwanym świadkom wypłacać bezzwłocznie zwrot kosztów podróży i utraconego zarobku,
- doprowadzić jednostki ZOMO do pełnych stanów etatowych, utrzymywać je w stałej gotowości bojowej i doskonalić sprawność działania. Podobnie doskonalić system organizacyjny i sprawność bojową ROMO oraz oddziałów zwartych ORMO,
- w szkołach MO tak rozpracować bieżące plany szkolenia, aby nowo kierowani do szkół w możliwie najkrótszym czasie byli przygotowani do działań na wypadek poważnego naruszenia porządku publicznego,
- koncentrować służbę mundurową w miejscach szczególnie tego wymagających, tak aby była ona zawsze osiągalna na rzecz pomocy obywatelom. Zadania winna ona wykonywać w sposób kulturalny, najmniej uciążliwy dla obywateli, niepowodujący konfliktów i spięć,
- funkcjonariusze MO, a zwłaszcza dzielnicowi i posterunkowi, winni utrzymywać szeroką, codzienną więź ze społeczeństwem w celu wyzwiania i uruchamiania inicjatywy i szerokiego włączania społeczeństwa do działalności na rzecz ochrony porządku i bezpieczeństwa publicznego,
- działalność ORMO ukierunkować głównie na zabezpieczenie zakładów pracy i innych obiektów społecznych oraz na zwiększenie służb patrolowych w miastach, osiedlach i rejonach wiejskich. Dla mobilizacji członków ORMO wykorzystać m.in. narady i spotkania organizowane w związku z XXV-leciem powstania tej organizacji,

Dyrektywy Ministerstwa Spraw Wewnętrznych dla Służby Bezpieczeństwa...

- zaktualizować plany przewidywań sztabowych i systemu dowodzenia na wypadek PZ⁵ oraz plany ochronno-obronne obiektów własnych.

W obecnym okresie istnieje szczególnie pilna potrzeba odbudowania wzajemnego zaufania, przywrócenia i pogłębienia zasad współdziałania wszystkich ogniw aparatu Milicji [Obywatelskiej] ze społeczeństwem oraz rozwijania społecznych poczynań w zapobieganiu i zwalczaniu przestępczości, jak również utrzymania ładu i porządku publicznego w kraju.

W tym celu utrzymywać więzi i rozwijać kontakty odpowiedzialnych pracowników MO ze środkami masowego przekazu, środowiskami twórczymi itp. dla inspirowania, inicjowania i popularyzowania postaw obywateli aktywnie angażujących się w ochronę mienia społecznego oraz utrzymanie ładu i porządku publicznego. Popularyzować również działania i wyniki MO, np. w dziedzinie ochrony bezpieczeństwa na drogach, ochrony mienia społecznego i obywateli oraz działalności aparatu na rzecz zapobiegania demoralizacji i przestępczości nieletnich, chuligaństwa, zwalczania pasożytniczego trybu życia itp. Działalność tę prowadzić z rozwagą, ale konsekwentnie, z myślą o dalszym pozyskiwaniu opinii społecznej dla naszej działalności.

Realizacja dyrektywy wymagać będzie pełnego zaangażowania, prawidłowej postawy ideowej i zrozumienia wagi postawionych zadań.

Istnieje więc potrzeba prowadzenia przez wszystkich przełożonych oraz organizacje partyjne aktywnej i systematycznej pracy polityczno-wychowawczej wśród pracowników aparatu, ich rodzin oraz członków ORMÓ. Jednocześnie istnieje także potrzeba zwiększenia codziennej troski, opieki i pomocy dla funkcjonariuszów w ich pracy i życiu osobistym.

Kierownictwo Ministerstwa Spraw Wewnętrznych jest przekonane, że i tym razem postawione zadania zostaną wykonane z poczuciem pełnego zrozumienia i odpowiedzialności, wynikającej z głębokiego patriotyzmu i oddania sprawie socjalizmu w Polsce.

Źródło: AIPN Kr, 066/1, t. 1, Wytyczne, zarządzenia, dyrektywy MSW – wydane w okresie od 1958 do 1973 r., mps, k. 143–151.

⁵ PZ – poważne zagrożenie.

1971 maj 20, Warszawa – Dyrektywa nr 2 kierownictwa Ministerstwa Spraw Wewnętrznych w sprawie aktualnych zadań resortu spraw wewnętrznych, w szczególności Służby Bezpieczeństwa i Milicji Obywatelskiej

**Ministerstwo
Spraw Wewnętrznych**

L. dz. AB-I-02051/71

Warszawa, dnia 20 maja 1971 r.

Tajne

Egz. nr 1190

Dyrektywa nr 2

Kierownictwa Ministerstwa Spraw Wewnętrznych

w sprawie aktualnych zadań resortu spraw wewnętrznych,
w szczególności Służby Bezpieczeństwa i Milicji Obywatelskiej

W dniach 6–7 maja 1971 roku odbyła się narada komendantów wojewódzkich Milicji Obywatelskiej do spraw Służby Bezpieczeństwa oraz aktywu kierowniczego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

Najbardziej doniosłym i istotnym momentem narady – dla oceny pracy resortu, jego roli w państwie – było spotkanie z I Sekretarzem Komitetu Centralnego PZPR Towarzystwem Edwardem Gierkiem.

W naradzie dokonano oceny wyników pracy za 4 miesiące 1971 r., które były szczególnie napiętym i trudnym okresem w działalności resortu, przedyskutowano i wytyczono główne zadania na rok bieżący.

Biorąc za podstawę uwagi Towarzysza E. Gierka skierowane pod adresem resortu, referaty Podsekretarzy Stanu Tow. Pietrzaka¹ i Słabczyka² oraz szeroką dyskusję, kierownictwo MSW zwraca się do aktywu kierowniczego i partyjnego wszystkich

¹ Tadeusz Pietrzak (1926–2014), od 28 VIII 1971 do 15 II 1978 r. wiceminister spraw wewnętrznych PRL. Szerzej zob. np. *Pietrzak Tadeusz. Katalog pracowników, funkcjonariuszy, żołnierzy organów bezpieczeństwa państwa*, <http://katalog.bip.ipn.gov.pl/informacje/60760>, dostęp 5 V 2017 r.

² Henryk Słabczyk (1925–1973), od 29 V 1969 do 29 X 1973 r. wiceminister spraw wewnętrznych PRL. Szerzej zob. np. *Słabczyk Henryk. Katalog pracowników, funkcjonariuszy, żołnierzy organów bezpieczeństwa państwa*, <http://katalog.bip.ipn.gov.pl/informacje/5776?katalog=5>, dostęp 5 V 2017 r.; *Słabczyk Henryk, Katalog kierowniczych stanowisk partyjnych i państwowych PRL*, <http://katalog.bip.ipn.gov.pl/informacje/5776?katalog=4>, dostęp 5 V 2017 r.

pionów i ogniw resortu SW, a szczególnie SB i MO, o większą mobilizację naszych kadr dla jeszcze wydajniejszej pracy i lepszych wyników. Stan bezpieczeństwa, porządku i dyscypliny musi być lepszy. Zadaniem kierowników wszystkich szczebli jest umiejętne kojarzenie mobilizacji, dla osiągnięcia lepszych wyników i aktywnej troski o doskonalenie systemu, metod, taktyki i form działania. Mobilizując i doskonaląc działania, musimy pamiętać o doświadczeniach grudniowych. Trzeba się uczyć zapobiegać i rozwiązywać konflikty społeczne. Musimy być gotowi i zdolni na polecenie partii rozwiązać każdy konflikt.

Osiągnięte wyniki będą najbardziej widocznym dowodem poparcia ze strony resortu Spraw Wewnętrznych słusznej polityki kierownictwa partii i rządu oraz pełnego zaangażowania w przygotowaniach do VI Zjazdu PZPR³.

W aktualnej sytuacji za podstawowe zadania w 1971 roku należy uznać:

I. W zakresie ładu i porządku publicznego

Liczba wszczętych śledztw i dochodzeń wzrosła w okresie 4 miesięcy br. – w porównaniu do analogicznego okresu 1970 r. – o 10,1 proc. Największą dynamikę wzrostu zaobserwowano w kategoriach przestępstw przeciwko życiu i zdrowiu oraz mieniu. I tak: zabójstwa wzrosły o 42,2 proc., bójki i pobicia o 18,6 proc., rozboje o 20 proc., uszkodzenia ciała o 14,8 proc., kradzieże z włamaniem do obiektów prywatnych o 13,5 proc. i uspołecznionych o 8,7 proc. Wzrosła też liczba wypadków drogowych o 21,1 proc., zabitych osób w tych wypadkach o 40 proc. i rannych o 33,8 proc.

Charakter przestępczości kryminalnej i towarzyszących jej zjawisk nakazuje walkę z tą przestępczością traktować jako zadanie dużej wagi społecznej i politycznej. Niezbędne jest również intensyfikowanie działań w zakresie poprawy porządku i bezpieczeństwa na drogach.

W tym celu należy:

1. Nadać priorytet wszystkim działaniom, które zmierzają do ograniczenia działalności szczególnie groźnych grup i środowisk przestępczych, a zwłaszcza recydywy kryminalnej i przestępczości wędrowniej.
2. Objąć wnikliwą penetracją operacyjną środowiska marginesu społecznego i występować wobec nich energicznie, zapewniając porządek, spokój i przestrzeganie prawa.
3. Podejmować efektywne środki wobec przejawów przestępczej deprawacji środowisk młodzieżowych, w tym zjawiska narkomanii, ruchu hippis⁴ i innych.

³ VI Zjazd PZPR odbywał się od 6 do 11 XII 1971 r. Szerzej zob. *VI Zjazd Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej, 6–11 grudnia 1971. Podstawowe materiały i dokumenty*, Warszawa 1972.

⁴ Choć większość wymienionych w tej części dokumentów działań była realizowana przez pion MO, to w przedsięwzięcia wymierzone w hipisów aktywnie angażowała się także SB. Szerzej zob. B. Tracz, *Hippiesi, kudłacze, chwasty. Hipisi w Polsce w latach 1967–1975*, Katowice–Kraków 2014 (tam literatura).

4. Podejmować skuteczne środki zmierzające do likwidacji warunków sprzyjających drobnej przestępczości w skali masowej, a zwłaszcza propagować samoobronę mieszkańców w tym zakresie.
5. W służbie patrolowo-obchodowej sprawnie likwidować wszelkie konflikty, egzekwować obowiązujące normy współżycia społecznego, udzielić niezbędnej pomocy obywatelom, wytwarzać szacunek i troskę o zapewnienie spokoju. Do służby patrolowo-obchodowej szerzej włączać członków ORMO i aktyw robotniczy.
6. Podejmować różnorodne przedsięwzięcia zapobiegawcze przy wydatnym udziale czynnika społecznego, zmierzające do poprawy porządku i bezpieczeństwa w ruchu drogowym. Zaostrzyć represje za najbardziej niebezpieczne wykroczenia będące najczęstszymi przyczynami wypadków drogowych.
7. Występować energicznie z pełną konsekwencją prawa wobec osób, które znieważyły funkcjonariusza lub dopuściły się czynnej napaści. Do nadzoru nad tymi sprawami włączyć jednostki śledcze SB i MO.
8. Rozwijać środki rozpoznania dla opracowywania prognoz i podejmowania najbardziej skutecznych działań, zmierzających do likwidacji negatywnych zjawisk.
9. Wspólnie z prokuraturą i sądami dokonywać oceny polityki represyjnej i innych przedsięwzięć, aby zapewnić praworządne i skuteczne działanie aparatu, i nie dopuszczać do sytuacji sprzyjających rozzuchwaleniu się elementów chuligańsko-awanturniczych.

II. W zakresie zwalczania przestępczości politycznej

Toczy się ostra walka klasowa w skali światowej, regionalnej i lokalnej. Partia swą mądrą polityką odbiera argumenty wrogom. Mimo to elementy wrogie, inspirowane i często sterowane przez ośrodki dywersji, są aktywne. Jeśli tylko okazujemy słabość, brak czujności, zaraz się aktywizują, atakują słabe nasze miejsca. U nas w kraju w grupach znanych rewizjonistów⁵ ze środowisk twórczych i naukowych rozważa się możliwość sprzężenia działań z wystąpieniami elementów wicherzyielskich w zakładach pracy oraz rehabilitacji osób odsuniętych po marcu 1968 r. Stwierdza się również aktywizację antypolskich działań ze strony zachodnich ośrodków wywiadu i dywersji antykomunistycznej. W tej sytuacji główny wysiłek skierować na:

1. Zapewnienie dopływu informacji wyprzedzających wszelkie wrogie zamierzenia przeciwnika.
2. Zwiększenie ofensywności działania wywiadu w celu skutecznego rozpracowania zachodnich ośrodków dywersyjno-wywiadowczych. Dobrym przykładem w tym

⁵ Chodzi o rewizjonistów w znaczeniu wewnątrzpartyjnego sporu z lat sześćdziesiątych, a więc środowiska wyrastające z pnia marksistowskiego, poddające ideologicznej krytyce działalność ekipy Władysława Gomułki często z pozycji ortodoksyjnie marksistowskich.

zakresie może być misją kpt. A. Czechowicza⁶. Szersze wykorzystywanie możliwości operacyjnych wszystkich jednostek dla realizacji zadań wywiadu.

3. Przycinanie związków ośrodków antykomunistycznych z osobami w kraju, zapobieganie przeciekom informacji do wrogich ośrodków na Zachodzie.
4. Wzmoczenie rozpoznania zamierzeń i działań ośrodków wywiadowczych placówek dyplomatycznych i innych przedstawicielstw państw kapitalistycznych oraz przebywających czasowo Polsce obywateli państw zachodnich, przeciwdziałanie zbieraniu informacji o sytuacji w PRL i docieraniu do osób i środowisk w kraju. Uniemożliwienie wykorzystania przez wrogie ośrodki wzmoczonego ruchu turystycznego.
5. Uniemożliwienie wykorzystywania przez elementy wrogie legalnych organizacji, klubów i stowarzyszeń do szkodliwej działalności.
6. Zapobieganie próbom tworzenia nielegalnych organizacji i grup antypaństwowych, przeciwdziałanie zorganizowanym formom kolportażu wrogiej literatury.
7. Kontynuowanie rozpoznania zamierzeń elementów rewizjonistyczno-liberalnych, reakcyjnych i prochińskich, przeciwdziałanie podejmowanym przez nie próbom wrogiej działalności, uniemożliwianie wrogiego oddziaływania na załogi zakładów pracy, środowiska twórcze, naukowe i młodzież akademicką.
8. Kontynuowanie rozpoznania i przeciwdziałanie podejmowanym przez hierarchię kościelną czynnościom mogącym zagrozić porządkowi i bezpieczeństwu publicznemu, prowadzenie aktywnych działań dezintegracyjnych, wzmacnianie pozytywnych elementów wśród kleru, aktywizowanie profilaktyki, przeciwdziałanie wpływowi kleru na młodzież.

III. W zakresie ochrony gospodarki i zwalczania przestępstw gospodarczych

Podstawową płaszczyzną ścierania się dwóch systemów – kapitalistycznego i socjalistycznego – jest ekonomika, stanowiąca decydujący czynnik rozwoju we wszystkich dziedzinach – politycznej, ekonomicznej, moralnej itd.

Walka klasowa jest bardzo skomplikowana, ponieważ wrogowie nie atakują wprost, a pod hasłami naprawy dążą do podważenia podstaw ustrojowych Polski Ludowej. Stąd też zwalczanie wrogiej działalności na odcinku ekonomicznym wymaga odpowiedniego przygotowania, wiedzy i umiejętności.

A. W zakresie ochrony gospodarki narodowej działania skoncentrować na:

⁶ Szerzej o działaniach Andrzeja Czechowicza zob. np. J. Hajdasz, *Szczekaczka, czyli Rozgłośnia Polska RWE*, Warszawa 2006; P. Machcewicz, „*Monachijska menażeria*”. *Walka z Radiem Wolna Europa 1950–1989*, Warszawa 2007. Zob. także: A. Czechowicz, *Siedem trudnych lat*, wyd. 2 rozszerzone, Warszawa 1974. Jest to zarazem czytelna informacja, że pod pojęciem środowisk dywersyjno-wywiadowczych na Zachodzie kierownictwo resortu rozumiało przede wszystkim polskie ośrodki uchodźcze czy emigracyjne.

1. Zapobieganiu i zwalczaniu destrukcyjnej działalności w zakładach pracy, ujawnianiu przyczyn powodujących nastroje niezadowolenia, konflikty, niedopuszczaniu do przerw w pracy, rozpoznawaniu i demaskowaniu inspiratorów wrogich wystąpień.
2. Kontynuowaniu aktywnej, operacyjnej kontroli ustalonych inspiratorów i organizatorów wichrzielskich wystąpień i przerw w pracy, powodowaniu poprzez czynniki społeczno-polityczne i administracyjne usunięcia tych osób z zakładów, względnie izolowania i ograniczania ich wpływu na załogi.
3. Podejmowaniu inicjatyw wobec administracji państwowej i gospodarczej w zakresie ochrony gospodarki narodowej, wpływaniu, aby administracja przeciwdziałała szkodliwym zjawiskom, właściwie reagowała i usuwała przyczyny powodujące nastroje niezadowolenia i sytuacje konfliktowe w zakładach pracy. Zabezpieczeniu dopływu wiadomości o sposobie realizacji zgłaszanych administracji inicjatyw.
4. Zapewnieniu dopływu informacji o negatywnych zjawiskach występujących w gospodarce narodowej w sferze planowania, projektowania, inwestowania, produkcji i zaopatrzenia rynku.
5. Przeciwdziałaniu destrukcyjnej działalności firm i koncernów krajów kapitalistycznych, rozpoznawaniu osób współdziałających z nimi na szkodę gospodarki narodowej.
6. Wzmoczeniu działań operacyjnych w zakresie ochrony tajemnicy państwowej i służbowej, ochrony kadry naukowo technicznej, zwłaszcza wybitnych specjalistów z przemysłu i placówek naukowo-badawczych, mogących stanowić obiekt zainteresowań wrogich ośrodków, ochrony polskiej myśli naukowo-technicznej i tajemnic gospodarczych przed wywiadem ekonomicznym przeciwnika oraz wykorzystaniu możliwości poszczególnych służb do działań Departamentu I.
7. Współdziałaniu z komendami straży pożarnych w realizacji wojewódzkich i powiatowych programów kompleksowego zabezpieczenia przeciwpożarowego gospodarki narodowej.

B. W walce z przestępczością gospodarczą położyć nacisk na:

1. Ujawnianie i zwalczanie gangów oraz przestępczości aferowej w gospodarce narodowej. Sprawom tym należy nadać priorytet w działaniu Milicji Obywatelskiej i Służby Bezpieczeństwa, traktując je jako ważny problem polityczny. W większym stopniu kierować sprawy o przestępstwa aferowe, zwłaszcza uzasadniając kwalifikację z art. 127⁷,

⁷ „Kto w celu osłabienia władzy ludowej, wywołania zaburzeń lub nastrojów powszechnego niezadowolenia albo poważnych zakłóceń w funkcjonowaniu gospodarki narodowej: 1) niszczy, uszkadza lub czyni niezdatnymi do użytku zakłady lub urządzenia albo inne mienie o poważnym znaczeniu dla Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej; 2) uniemożliwia lub utrudnia prawidłowe funkcjonowanie zakładów, urządzeń albo instytucji o poważnym znaczeniu dla Polskiej Rzeczy-

134⁸, 135⁹ kk, do wydziałów śledczych Służby Bezpieczeństwa. Mechanizm powstawania gangów poddawać gruntownej analizie i o zjawiskach tych informować władze partyjno-państwowe.

2. Zdecydowane zwalczanie łapowniczych klik w instytucjach załatwiających różne, zwłaszcza ekonomiczno-finansowe, sprawy obywateli.
3. Stanowczą reakcję na fakty marnotrawstwa i niegospodarności, wyrządzające dotkliwe szkody gospodarce narodowej.
4. Ustalanie przyczyn i okoliczności sprzyjających przestępczości gospodarczej.

IV. W zakresie organizacji pracy i kierowania

Podstawowym warunkiem realizacji zadań jest doskonalenie stylu pracy, wiedzy fachowej oraz zaangażowanie kierowników jednostek wszystkich szczebli. Problemy te znajdują się w szczególnym zainteresowaniu kierownictwa Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

Przed położonymi stoją zadania:

1. Zapewnienia właściwych warunków pracy, przede wszystkim stworzenia atmosfery, mobilizującej do podjęcia wzmożonych wysiłków i pobudzającej inicjatywę pracowników do skuteczniejszej realizacji zadań służbowych.
2. Dążenia – w zakresie organizacji pracy – do wyboru słusznych koncepcji i najbardziej optymalnych wariantów działań, koordynacji pracy we własnej jednostce, wszechstronnego współdziałania z innymi jednostkami, zwracając szczególną uwagę na szybką wymianę informacji.
3. Systematycznej pracy z podwładnymi, uwzględniającej zespół działań zmierzających do kształtowania i utrwalania zaangażowanej postawy ideowo-politycznej, stałego doskonalenia metod pracy i podwyższania kwalifikacji zawodowych podwładnych, poprzez stały dozór nad ich pracą i bieżący instruktaż, udzielany

pospolitej Ludowej, podlega karze pozbawienia wolności na czas nie krótszy od lat 5 albo karze śmierci” (DzU PRL 1969, nr 13, poz. 94, Ustawa z dnia 19 IV 1969 r. – Kodeks karny).

⁸ „§ 1. Kto, wyzyskując działalność jednostki gospodarki społecznej, w porozumieniu z innymi osobami zagarnia mienie wielkiej wartości na szkodę takiej jednostki, nabywców lub dostawców i powoduje przez to poważne zakłócenia w funkcjonowaniu gospodarki narodowej, podlega karze pozbawienia wolności na czas nie krótszy od lat 8 albo karze 25 lat pozbawienia wolności. § 2. Sprawcy, który działalność przestępną określoną w § 1 1 organizował lub nią kierował, sąd może wymierzyć karę śmierci” (*ibidem*).

⁹ „§ 1. Kto w porozumieniu z innymi osobami, bez wymaganego zezwolenia albo wbrew jego warunkom nabywa, zbywa lub wywozi za granicę wartości dewizowe w wielkich ilościach, narażając przez to interesy gospodarcze Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej na wielką szkodę, podlega karze pozbawienia wolności na czas nie krótszy od lat 8 albo karze 25 lat pozbawienia wolności. § 2. Tej samej karze podlega, kto w porozumieniu z innymi osobami, uchylając się od powinności celnej albo wprowadzając w błąd organ państwowy lub zatajając rzeczywisty stan rzeczy, wprowadza z zagranicy na polski obszar celny lub wyprowadza z tego obszaru za granicę towar przeznaczony do transakcji handlowej w wielkich rozmiarach i przez to naraża interesy gospodarcze Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej na wielką szkodę. § 3. W razie skazania za przestępstwo określone w § 1 lub 2 sąd orzeka przepadek przedmiotów przestępstwa, a gdy nie są własnością sprawcy, sąd może orzec ich przepadek” (*ibidem*).

w bezpośrednich kontaktach, na naradach i odprawach służbowych. Na wszystkich odcinkach służby podstawowym kryterium oceny funkcjonariuszy powinna być ich aktywność, konkretne wyniki w pracy.

4. Doskonalenia systemu nadzoru i kontroli. Kontrolujący bądź sprawujący nadzór nie mogą zastępować kierowników jednostek kontrolowanych w zakresie dokonywania ocen, podejmowania decyzji i kierowania pracą jednostki.
5. Wzmocnienia etatowego ogniw wykonawczych szczególnie obciążonych, wykorzystując aktualnie istniejące rezerwy z jednostek mniej obciążonych pracą i nowo przydzielone etaty.
6. Intensywnego szkolenia i wdrażania do służby nowo przyjętych funkcjonariuszy, m.in. poprzez bardziej racjonalne wykorzystanie istniejącej bazy szkoleniowej oraz tworzenie nowych ośrodków szkolenia.
7. Wykazywania stałej troski o sprawy osobiste pracowników, w szczególności o ich sprawy bytowe, organizacji ochrony zdrowia i wypoczynku.

Wykonywanie zadań powinno odbywać się w atmosferze nieustannego umacniania więzi ze społeczeństwem. Dążyć do tego, aby społeczeństwo stawało się coraz bardziej aktywną siłą działającą na rzecz poprawy porządku i bezpieczeństwa publicznego w kraju. Celowi temu powinna m.in. służyć popularyzacja – w środkach masowego przekazu – rezultatów osiągniętych przez MO w walce z przestępczością i ekspozowanie udziału społeczeństwa w tym zakresie oraz właściwa reakcja na krytykę tych środków skierowaną pod adresem resortu.

Kontakty ze społeczeństwem powinny opierać się – w toku wykonywania zadań służbowych – na zasadach życzliwości, sprawnego załatwiania, wysokiej kultury i głębokiej troski o sprawy, z którymi zwraca się obywatel, nie dopuszczając do sytuacji konfliktowych.

Kierownictwo Ministerstwa Spraw Wewnętrznych zwraca się do podstawowych organizacji partyjnych o udzielenie wszechstronnej pomocy w realizacji zadań służbowych jednostek organizacyjnych resortu, mobilizowaniu ogółu funkcjonariuszy do lepszej pracy i przestrzegania dyscypliny.

W ramach pracy partyjnej istnieje potrzeba kształtowania i utrwalania postaw aktywnego zaangażowania, atmosfery pracy sprzyjającej spełnieniu rosnących zadań, pełne wykorzystanie rezerw tkwiących w działalności poszczególnych funkcjonariuszy i jednostek organizacyjnych resortu oraz upowszechnianie wzorców dobrej pracy. Istnieje również potrzeba udziału organizacji partyjnych w podnoszeniu kultury pracy funkcjonariuszy resortu, w tym kultury osobistej, której poziom w poważnej mierze kształtuje obraz pracy resortu w opinii społeczeństwa.

Dyrektywy Ministerstwa Spraw Wewnętrznych dla Służby Bezpieczeństwa...

Przedmiotem szczególnej troski kierownictwa służbowego i organizacji partyjnych winno być dążenie do zapewnienia właściwych warunków życia i rozwoju funkcjonariuszy resortu. Zaspokojenie potrzeb socjalnych i kulturalnych, zapewnienie warunków do podnoszenia kwalifikacji zawodowych i ogólnych stanowi jeden z istotnych czynników kształtujących właściwą atmosferę pracy.

Odpowiedzialnymi za prawidłową realizację zadań zawartych w niniejszej dyrektywie czyni się dyrektorów departamentów i biur MSW, KG MO, komendantów wojewódzkich (równorzędnych) MO oraz I zastępców komendantów wojewódzkich MO ds. Służby Bezpieczeństwa.

Kontrolę wdrażania i realizacji niniejszej dyrektywy prowadzić będą Główny Inspektorat MSW i Oddział Kontroli Badań i Analiz KG MO.

Kierownictwo Ministerstwa Spraw Wewnętrznych wyraża przekonanie, że tak jak dotychczas postawione zadania zostaną wykonane z poczuciem pełnej odpowiedzialności, zrozumienia ich wagi i aktywnego zaangażowania.

Kierownictwo Ministerstwa Spraw Wewnętrznych

Źródło: AIPN, 0366/2, Resortowe akty prawne Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z lat 1969–1971, mps, k. 35–43.

1972 styczeń 19, Warszawa – Dyrektywa nr 3 kierownictwa Ministerstwa Spraw Wewnętrznych w sprawie podstawowych zadań resortu

Warszawa, dnia 19 stycznia 1972

**Ministerstwo
Spraw Wewnętrznych**

L.dz. AB. I-0186/72

Tajne

egz. nr 499

Dyrektywa nr 3

kierownictwa Ministerstwa Spraw Wewnętrznych
w prawie podstawowych zadań resortu

Realizacja programu nakreślonego przez VI Zjazd Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej wymaga pełnej mobilizacji i zaangażowania całego społeczeństwa, w tym resortu spraw wewnętrznych. Jednym z podstawowych czynników niezbędnych do wykonywania programu jest bowiem konieczność zapewnienia pełnego bezpieczeństwa kraju, ładu, spokoju i porządku publicznego. Realizacja tych zadań to główny polityczny i zawodowy obowiązek wszystkich pracowników resortu spraw wewnętrznych. Zadania te nabierają szczególnego znaczenia w związku ze zbliżającymi się wyborami do Sejmu PRL.

Do aktywnej realizacji tego programu zobowiązuje również Zarządzenie nr 127 Prezesa Rady Ministrów z dnia 15 grudnia 1971 r. w sprawie trybu wykonania zadań wynikających z materiałów VI Zjazdu Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej¹.

Zgodnie z dyrektywami nr 1 i 2 z 1971 roku – których długofalowe zadania są nadal aktualne – walka o porządek, bezpieczeństwo i dyscyplinę społeczną, zwalczanie wszelkich wrogich postaw politycznych, nadużyć i korupcji, ujawnienie marnotrawstwa i niegospodarności, demaskowanie postaw demagogicznych i wichrzyielskich stanowiły główne kierunki pracy resortu spraw wewnętrznych w 1971 roku.

Na VI Zjeździe Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej pozytywnie oceniono działania resortu spraw wewnętrznych w tym zakresie i wskazano na nowe zadania.

¹ Zarządzenie nr 127 Prezesa Rady Ministrów z dnia 15 XII 1971 r. w sprawie trybu wykonania zadań wynikających z materiałów VI Zjazdu Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej. Zob. A. Kochański, *Polska 1944–1991. Informator historyczny*, t. III/1: 1971–1982. *Ważniejsze akty prawne decyzje i enuncjacje państwowe (1971–1991)*, Warszawa 2005, s. 68.

Zadania resortu spraw wewnętrznych na rok 1972 zostały przedyskutowane i skonkretyzowane na ogólnokrajowej pozjazdowej naradzie aktywu partyjno-zawodowego resortu spraw wewnętrznych, która odbyła się dnia 7 stycznia br.²

Uchwała VI Zjazdu, referat Ministra Spraw Wewnętrznych i wystąpienie przedstawiciela kierownictwa partii na naradzie oraz zgłoszone w dyskusji wnioski wyznaczają następujące główne kierunki działania resortu spraw wewnętrznych:

- zapewnienie dopływu informacji wyprzedzających o wszelkich poczynaniach i zamierzeniach wrogich sił zewnętrznych i wewnętrznych, przecinanie związków ośrodków antykomunistycznych z osobami z kraju, zapobieganie przenikaniu do wrogich ośrodków na Zachodzie informacji mogących szkodzić interesom PRL;
- wykorzystywanie wszystkich krajowych możliwości do aktywnego uzyskiwania naprowadzeń wywiadowczych;
- aktywniejsze organizowanie kontrwywiadowczego zabezpieczenia kraju przed działalnością wrogich ośrodków i służb wywiadowczych;
- zabezpieczenie kampanii wyborczej i wyborów do Sejmu PRL przed wszelkiego rodzaju szkodliwymi działaniami, udaremnianie ewentualnych prób podważania założeń programu wyborczego i występowania przeciwko kandydatom na posłów;
- kontynuacja akcji „Porządek”³ – według zmodyfikowanych planów, uwzględniających dotychczasowe doświadczenie – i podjęcie działań według założeń operacji kryptonim „Obiekt”⁴;
- pogłębianie rozeznania osób aktywnie inspirujących wyjazdy na pobyt stały w NRF w celu ich zneutralizowania i rozwiązanie problemu tych wyjazdów w 1973 roku;
- zapobieganie ujemnym zjawiskom, jakie mogą towarzyszyć rozwijającej się turystyce zagranicznej, zwłaszcza w związku z bezpaszportowym przekraczaniem granicy, oraz doskonalenie systemu operacyjnej i fizycznej ochrony granic państwowych;

² Szerzej zob. AIPN, 0397/327, t. 5, Materiały z narady aktywu partyjno-służbowego resortu spraw wewnętrznych w dniu 7 I 1972 r.

³ Akcja „Porządek” – wymierzona była w środowiska kryminalne, chuligańskie i tzw. aspołeczne. W jej ramach realizowano operacje „Rubin”, „Korona”, „Mak”, „Obiekt” i „163”. Szerzej zob. J. Kochanowski, *Tylnymi drzwiami. „Czarny rynek” w Polsce 1944–1989*, wyd. 2, Warszawa 2015, s. 299–300; B. Tracz, *Hippiesi, kudłacze, chwasty...*, s. 455–450. Zob. także: AIPN, 01254/136, Rozkaz nr 10/72 ministra spraw wewnętrznych z dnia 9 XII 1972 r. dot. podziękowania za pracę funkcjonariuszom, którzy uczestniczyli w operacji „Porządek” oraz w akcjach „Obiekt” i „163”; AIPN, 0296/114, t. 1, Akcja krypt. „Porządek”, „Rubin”, „Korona”, „Mak”; *ibidem*, t. 2, Akcja krypt. „Porządek”, „Rubin”, „Korona”, „Obiekt”, „Mak”; AIPN, 0296/115, t. 1, Porządek publiczny i dyscyplina w kraju – operacja krypt. „Mak”, „Mak-II”, „Mak-III”, „Porządek”, „Inwestycja”; *ibidem*, t. 2, Akcja krypt. „Porządek”, „Rubin”, „Korona”, „Mak”, „163”, „Inwestycja”.

⁴ Operacja krypt. „Obiekt” – mająca na celu poprawę dyscypliny pracy w zakładach przemysłowych PRL, realizowana była w ramach akcji „Porządek”.

- przeciwdziałanie w podejmowaniu prób prowadzenia szkodliwej działalności społeczno-politycznej przez osoby i grupy wrogich socjalizmowi środowisk;
- działanie zmierzające do wydatnego ograniczenia rozmiaru przestępczości gospodarczej i kryminalnej, a zwłaszcza nadużyć i grabieży własności społecznej i mienia osobistego obywateli;
- skorygowanie i uaktualnienie dotychczasowych planów działań operacyjnych i śledczych zmierzających do szybkiego ujawniania sprawców przestępstw o szczególnie dużym ciężarze gatunkowym (np. „Zagubiony”⁵, „P-64”⁶, „Anna”⁷, „Mrowisko”⁸, „Bieszczady”⁹);
- kontynuowanie przedsięwzięć w zakresie ochrony myśli naukowo-technicznej oraz rozwijanie działań w kierunku uzyskania nowych dokumentacji technicznych;
- realizację nowych zadań resortu w zakresie ochrony gospodarki narodowej;
- zwalczanie przejawów chuligaństwa oraz wszelkich szkodliwych zjawisk z marginesu życia społecznego.

Główne kierunki działań stawiają jednostkom resortu spraw wewnętrznych następujące zadania:

I. W zakresie zwalczania wrogiej działalności politycznej:

- wspomoczenie ofensywnych działań operacyjnych w celu pełniejszego rozpracowania zachodnich ośrodków dywersyjno-wywiadowczych oraz rozwijanie działalności dezinformacyjno-inspiracyjnej zgodnie z zaleceniami poszczególnych pionów;
- rozpoznawanie i ujawnianie osób i grup z kraju i z zagranicy wykorzystujących rozszerzającą się wymianę turystyczną, naukowo-techniczną i kontakty handlowe do infiltracji wywiadowczo-politycznej;

⁵ „Zagubiony” – sprawa mająca na celu wyjaśnienie sprawy uprowadzenia i zamordowania Bohdana Piaseckiego. Szerzej zob. np. AIPN Łd, Pfl0/918/14, Zarządzenia, wytyczne i dyrektywy MSW do spraw krypt. „P-64” i „Zagubiony” przesłane do Wydziału III KW MO w Łodzi w latach 1963–1971; AIPN Wr, 00147/307, Sprawa krypt. „Zagubiony”; P. Raina, *Sprawa zabójstwa Bohdana Piaseckiego*, Warszawa 1989.

⁶ „P-64” – sprawa zmierzająca do ujęcia sprawców napadu na konwój Centralnego Domu Towarowego w Warszawie (tzw. napad na bank przy ul. Jasnej w Warszawie). Szerzej zob. P. Semczuk, *Czarna wołga. Kryminalna historia PRL*, Kraków 2013, s. 104–108. Zob. także AIPN Łd, Pfl0/918/14, Zarządzenia, wytyczne i dyrektywy MSW do spraw krypt. „P-64” i „Zagubiony” przesłane do Wydziału III KW MO w Łodzi w latach 1963–1971.

⁷ „Anna” – sprawa związana z seryjnymi zabójstwami kobiet przypisywanymi Zdzisławowi Marchwickiemu, w mediach określana mianem „sprawy wampira z Zagłębia”. Szerzej zob. AIPN Kr, 0179/558, J. Gruba, *Niektóre problemy organizacji pracy w sprawie kryptonim „Anna”*, Warszawa 1979.

⁸ „Mrowisko” – sprawa dot. podłożenia ładunku wybuchowego w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Opolu. Szerzej zob. np. AIPN Wr, 00147/327, J. Demkowicz, *Ujawnianie i rozpracowywanie sprawców aktów dywersji na przykładzie wybranej sprawy operacyjnego rozpracowania krypt. „Mrowisko”, nr ewid.16975/71, z ter. województwa opolskiego*, pod kierunkiem płk. mgr. T. Cibora, Wyższa Szkoła Oficerska MSW im. F. Dzierżyńskiego w Legionowie, Legionowo 1975.

⁹ „Bieszczady” – sprawa związana z zabójstwem Jana Gerharda (właśc. Wiktora Lwa Bardacha). Szerzej zob. np. G. Motyka, *Kryptonim Bieszczady*, „Polityka” 2007, nr 34 (2617); *Zabójstwo z premedytacją*, Warszawa 1987.

- podejmowanie skuteczniejszych działań obliczonych na dezintegrowanie hierarchii kościelnej, koncentrując wysiłki operacyjne na jego podstawowych, koncepcyjno-organizacyjnych ogniwach;
- rozpoznawanie zagranicznych powiązań kleru oraz niedopuszczenie do podejmowania powiązań w wrogiej działalności inspirującej do wystąpień w obronie Kościoła i kleru, a także udaremnienie podejmowania działalności pozaprawnej i politycznej przez Kościół rzymskokatolicki, stowarzyszenia katolickie oraz inne związki wyznaniowe;
- wzmoczenie działań mających na celu eliminowanie wpływu dywersji politycznej, ideologicznej i moralnej prowadzonej zarówno przez wrogie ośrodki (RWE, Kultura paryska itp.), jak również przez cudzoziemców i inne osoby propagujące sprzeczne z naszymi założeniami ustrojowymi wzorce postaw życiowych;
- pogłębianie rozpoznania środowisk rewizjonistycznych, liberalnych, reakcyjnych i maoistowskich. Należy zwrócić uwagę na próby negatywnego oddziaływania przez osoby wyeliminowane z życia politycznego i aparatu państwowego;
- zapobieganie próbom tworzenia nielegalnych związków, organizacji i grup o charakterze antypaństwowym;
- uniemożliwianie wykorzystania przez elementy wrogie legalnych organizacji, klubów i stowarzyszeń do szkodliwej działalności;
- zapobieganie wykorzystywaniu procesu normalizacji stosunków z Niemiecką Republiką Federalną do wrogich działań przeciwko Polsce, zwłaszcza penetracji wśród ludności z zachodnich i północnych województw kraju.

II. W zakresie ochrony gospodarki narodowej i zwalczania przestępczości gospodarczej:

- rozwinięcie pracy operacyjnej we wszystkich zakładach produkcyjnych uznanych decyzją Sekretariatu KC PZPR z czerwca 1971 roku za szczególnie ważne dla ekonomiczno-społecznego rozwoju kraju;
- realizację w okresie zimowym na terenie całego kraju operacji kryptonim „Obiekt” mającej na celu poprawę dyscypliny i porządku w zakładach przemysłowych – prowadzonej pod nadzorem Departamentu III;
- zdecydowane zwalczanie przestępstw aferowych i grup przestępczych oraz łapownictwa, zwłaszcza w handlu zagranicznym i wewnętrznym, skupie, przemyśle lekkim, rolno-spożywczym, w usługach i spółdzielczości, według planów opracowanych przez poszczególne komendy wojewódzkie (równorzędne) Milicji Obywatelskiej;
- ujawnianie źródeł nastrojów niezadowolenia i konfliktów w zakładach pracy, niedopuszczanie do zahamowań w produkcji, rozpoznawanie i demaskowanie inspiratorów wrogich wystąpień oraz osób, których działania destrukcyjne wpływają

na tok produkcji i wydajność pracy, sygnalizowanie rażących zaniedbań w zakresie spraw zdrowotnych i socjalnych załóg;

- ujawnianie przyczyn i mechanizmów stwarzających sprzyjające warunki dla dokonywania przestępstw gospodarczych i marnotrawstwa mienia społecznego;
- realizację zadań resortu spraw wewnętrznych wynikających z postanowień Uchwały nr 128 Rady Ministrów z dnia 2 lipca 1971 r. w sprawie organizacji i ochrony tajemnicy państwowej i służbowej¹⁰;
- bieżące informowanie instancji partyjnych oraz administracji państwowej i gospodarczej o negatywnych faktach i zjawiskach występujących w gospodarce narodowej, a nadto zgłaszanie administracji państwowej i gospodarczej inicjatyw resortu spraw wewnętrznych, umożliwiających zapobieganie formowaniu się przyczyn występujących nieprawidłowości i ich likwidowanie.

III. W zakresie operacyjnej i fizycznej ochrony granic państwowych:

- doskonalenie systemu kontroli ruchu granicznego oraz operacyjnego i fizycznego zabezpieczenia przejść granicznych w związku ze zwiększeniem się liczby cudzoziemców przyjeżdżających do PRL oraz ułatwieniami paszportowymi obywateli polskich;
- zapobieganie – w związku z rozwojem wymiany osobowej z innymi krajami – przenikaniu do Polski elementów przestępczych i osób, które mogą podejmować działania o demoralizującym wpływie na polskie społeczeństwo, a zwłaszcza na młodzież, oraz przeciwdziałanie wyjazdom z Polski do NRD i CSRS – w ramach bezpaszportowego przekraczania granicy – przestępców i elementów z marginesu społecznego;
- przeprowadzanie wstępnego operacyjnego rozpoznania cudzoziemców w rejonach przejść granicznych.

IV. W zakresie ładu, porządku publicznego i dyscypliny społecznej:

- rozwijanie akcji „Porządek”, uwzględniając wytyczne zawarte w dziale I dyrektywy nr 2 z dnia 20 V 1971 r. i bieżące wytyczne Komendanta Głównego Milicji Obywatelskiej, kierującego przedsięwzięciami tej akcji;
- podejmowanie działań inspiracyjnych w kierunku wytwarzania atmosfery pobudzającej inicjatywę społeczną do walki o porządek i ład;
- zaktualizowanie i uzupełnianie ewidencji operacyjnej marginesu społecznego, opracowanie katalogu szczególnie niebezpiecznych przestępców;
- pogłębianie procesów dezintegracyjnych środowisk i grup przestępczych poprzez rygorystyczne traktowanie i publiczne kompromitowanie prowodyrów w środowiskach przestępczych,

¹⁰ Zob. A. Kocharński, *Polska 1944–1991...*, s. 42.

- rozwijanie systematycznych działań osłaniających młodzież przez dywersją moralną, narkomanią i ruchem „hippies”;
- zintensyfikowanie działań na rzecz poprawy porządku i bezpieczeństwa na drogach publicznych, według zaleceń Komendy Głównej Milicji Obywatelskiej;
- wzbogacenie służby prewencyjnej o nowe formy dostosowane do działań w miejscach szczególnie zagrożonych z jednoczesnym zastosowaniem prostych elementów pracy operacyjnej.

V. W zakresie doskonalenia organizacji i metod pracy:

- doskonalenie form i metod pracy operacyjnej jako decydującego czynnika zabezpieczającego właściwe funkcjonowanie resortu;
- dążenie do poprawy jakości poufnych źródeł informacji, a przede wszystkim TW, i właściwego ich terytorialnego i środowiskowego rozmieszczenia;
- rozwijanie zasady obowiązku pracy z TW przez wszystkich – bez wyjątku na zajmowane stanowisko – pracowników operacyjnych Służby Bezpieczeństwa i Milicji Obywatelskiej;
- częstsze niż dotychczas stosowanie kombinacji operacyjnych mających na celu dezintegrację, rozbitcie i skłócenie zwartych wrogich i przestępczych grup;
- pogłębianie wrażliwości funkcjonariuszy na wszelkie występujące nieprawidłowości oraz wyciąganie konsekwencji wobec tych, którzy nie dopełniają obowiązku nadawania niezwłocznego biegu uzyskanym informacjom o przestępstwach;
- doskonalenie systemu kontroli i nadzoru we wszystkich pionach i służbach, a w szczególności przeprowadzanie kontroli merytorycznych oraz udzielenie w toku ich przeprowadzania bezpośredniej pomocy w usuwaniu stwierdzonych braków i niedomagań w jednostkach i komórkach kontrolowanych;
- pogłębianie procesu zmian organizacyjno-strukturalnych usprawniających działania jednostek resortu i wdrażanie nowych zakresów działania i zasad funkcjonowania w poszczególnych jednostkach i pionach;
- eliminowanie zbędnych czynności biurowych, głównie poprzez upraszczanie i ograniczanie statystyki oraz sprawozdawczości;
- dążenie do wykorzystywania możliwości szkoleniowych oraz wypracowania metod, które pozwoliłyby uzyskiwać efektywne wyniki oraz zapewniłyby szybkie wdrażanie do służby nowo przyjmowanych funkcjonariuszy, po wcześniejszym, uroczystym wprowadzeniu ich do jednostki organizacyjnej SB lub MO;
- w codziennej pracy wychowawczej zwracanie uwagi na kształtowanie zaangażowanych postaw ideowo-moralnych wszystkich funkcjonariuszy. W działalności tej należy zwrócić uwagę na wzrost odpowiedzialności, upór i wytrwałość w pracy, precyzję działań, podnoszenie kwalifikacji, rozwijanie aktywności;

Dokumenty

- kształtowanie w codziennej pracy partyjnych stosunków międzyludzkich oraz wykazywanie stałej troski o sprawy osobiste pracowników, ich sprawy bytowe, socjalne i zdrowotne,
- pogłębianie więzi ze społeczeństwem. Zdobywać jego zaufanie poprzez życzliwość, kulturalny stosunek do obywatela. Sprawne i praworządne pełnienie służby winno zjednywać zaufanie społeczeństwa;
- organizowanie społeczeństwa do bardziej aktywnego udziału w walce o ład i porządek oraz szersze niż dotąd wykorzystywanie możliwości ORMÓ.

Realizując zadanie zabezpieczenia wyborów do Sejmu PRL, konieczne jest:

- wzmoczenie dyscypliny meldunkowej oraz udzielanie pomocy radom narodowym w aktualizowaniu danych dot. ewidencji osób;
- prowadzenie prac niezbędnych do sprawnego sporządzania spisów wyborczych;
- zabezpieczenie przebiegu spotkań przedwyborczych oraz lokali i dokumentów wyborczych;
- pogłębienie rozpoznania operacyjnego wrogich grup i środowisk oraz osób znanych z aktywnej działalności opozycyjnej w okresie ważnych kampanii politycznych;
- kontrola prawidłowego zabezpieczenia magazynów uzbrojenia i materiałów wybuchowych oraz urządzeń służących do masowego powielania (tzw. mała poligrafia) i środków masowej informacji (radiowęzły itp.).

Kierownictwo Ministerstwa Spraw Wewnętrznych jest przekonane, że kierownicy jednostek, organizacje partyjne, wszyscy funkcjonariusze MO i SB, tak jak dotychczas, z pełną świadomością, poświęceniem i oddaniem realizować będą nakreślone zadania, wnosząc własną inicjatywę oraz wykazując postawę pełnego zaangażowania.

Wskazane zadania winny mobilizować i integrować cały aparat w codziennym działaniu. Ich realizacja wymaga stałego doskonalenia organizacji pracy oraz poszukiwania i wdrażania nowych form i metod pracy, gdyż jak stwierdza referat programowy Biura Politycznego na VI Zjeździe partii: „Jednym z najważniejszych czynników decydujących o skuteczności działania społecznego i państwowego jest i będzie sprawność w organizacji pracy i kierowaniu pracą. Dotyczy to wszystkich dziedzin życia i wszystkich szczebli. Niedostateczny, a często wręcz niski poziom organizacji jest naszą słabością”.

W toku realizacji zadań zawartych w dyrektywie przez jednostki resortu spraw wewnętrznych konieczne jest utrzymywanie bieżącego kontaktu z kierownictwem instancji partyjnych oraz z zainteresowanymi wydziałami tych instancji.

Dyrektywy Ministerstwa Spraw Wewnętrznych dla Służby Bezpieczeństwa...

Za prawidłową i konsekwentną realizację dyrektywy są odpowiedzialni kierownicy poszczególnych pionów i służb, którzy winni zapewnić nadzór i kontrolę nad jej wprowadzeniem w życie.

Kierownicy jednostek centrali MSW i KG MO oraz komendanci wojewódzcy (równorzędni) MO poinformują Gabinet Ministra Spraw Wewnętrznych – w terminie do 30 czerwca 1972 roku – o stopniu realizacji niniejszej dyrektywy.

Kierownictwo Ministerstwa Spraw Wewnętrznych

Źródło: AIPN, 0366/4, Normatywy Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, mps, k. 13–23.

1973 marzec 13, Warszawa – Dyrektywa nr 4 kierownictwa Ministerstwa Spraw Wewnętrznych w sprawie głównych zadań resortu w dalszych działaniach na rzecz poprawy bezpieczeństwa wewnętrznego, porządku publicznego i dyscypliny kraju

Warszawa, dnia 13 marca 1973 roku

Ministerstwo

Spraw Wewnętrznych

L.dz. AB-I- 0790/73

Tajne

egz. nr 59

Dyrektywa nr 4

kierownictwa Ministerstwa Spraw Wewnętrznych

w sprawie głównych zadań resortu w dalszych działaniach na rzecz poprawy bezpieczeństwa wewnętrznego, porządku publicznego i dyscypliny kraju

Realizacja programu społeczno-ekonomicznego rozwoju Polski, nakreślonego przez VI Zjazd PZPR, przebiega pomyślnie i w atmosferze pełnego zaangażowania całego społeczeństwa. Pogłębianiu się pozytywnego klimatu polityczno-społecznego towarzyszy wzrost dyscypliny społecznej. Dalsze konsekwentne wcielanie w życie uchwał VI Zjazdu wymaga wzmoczenia przez wszystkie resorty, instytucje i organizacje społeczne, zwłaszcza resort spraw wewnętrznych, wysiłków na rzecz umacniania bezpieczeństwa, ładu i porządku publicznego.

Miniony 1972 rok był rokiem intensywnego działania wszystkich służb resortu spraw wewnętrznych. Realizując zalecenia Biura Politycznego KC PZPR i Prezydium Rządu, zawarte w szczególności w „Programie działania na rzecz poprawy porządku publicznego i dyscypliny w kraju”¹ oraz określone dyrektywą nr 3 kierownictwa MSW, osiągnięto szereg pozytywnych rezultatów.

Operacje prowadzone przeciwko elementom szczególnie groźnym dla porządku publicznego oraz wzmoczone działania profilaktyczne przyczyniły się do skuteczniejszego zabezpieczenia gospodarki narodowej oraz spokoju i mienia obywateli. Nastąpił spadek przestępczości i osiągnięto lepszą wykrywalność. Ustalono sprawców przestępstw w szeregu spraw mających prestiżowe znaczenie dla resortu spraw wewnętrznych.

¹ Program został zatwierdzony przez Biuro Polityczne KC PZPR i Prezydium Rządu 25 VII 1972 r. Szerzej zob. A. Kochański, *Polska 1944–1991...*, s. 105.

Postęp osiągnięty na wielu kierunkach działania jest wynikiem prawidłowej realizacji długotrwałych zadań postawionych przez kierownictwo partii i rządu oraz określonych dyrektywami MSW. Zadania te zachowują nadal swoją moc obowiązującą. Rok 1973 winien zapewnić dalsze postępy w zakresie bezpieczeństwa wewnętrznego, porządku publicznego i dyscypliny społecznej w kraju. W związku z tym kierownictwo Ministerstwa Spraw Wewnętrznych ustala, że podstawowymi kierunkami pracy są:

I. Wywiadowcze zabezpieczenie interesów państwa

Obecny etap konfrontacji pomiędzy socjalizmem a kapitalizmem przebiega w warunkach zaakceptowania przez kraje kapitalistyczne wysuniętych przez nasz obóz zasad pokojowego współistnienia różnych systemów polityczno-społecznych i ekonomicznych. Polska Rzeczpospolita Ludowa współuczestniczy w procesie tworzenia warunków odprężenia międzynarodowego, aktywizując swą politykę zagraniczną i wykorzystując ją dla realizacji programu rozwoju kraju². Należy jednak podkreślić, że cel strategiczny świata kapitalistycznego – zniszczenie socjalizmu – pozostaje niezmienny. Zmianom ulegają tylko formy i metody walki ze wspólnotą krajów socjalistycznych. Określa to potrzebę aktywnego wywiadowczego zabezpieczenia sfery stosunków z zagranicą – w dziedzinie polityki zagranicznej, problemów ekonomicznych i naukowo-technicznych oraz w zakresie zabezpieczenia kraju przed szpiegowską i dywersyjną działalnością przeciwnika.

W związku z tym należy:

1. Aktywizować pracę wywiadu, szczególnie jego działu ekonomicznego i naukowo-technicznego (m[ędzy] innymi zapewnić stały dopływ dokumentacji technologicznych i informacji ekonomicznych i udzielać wybranym dużym zakładom przemysłowym informacji o konkurentach i partnerach). Zabezpieczać każde poważniejsze przedsięwzięcie gospodarcze, zwłaszcza rokowania i zakup licencji.
2. Rozszerzać dopływ informacji pozwalających na paraliżowanie działań wywiadowczych przeciwnika i wrogiego oddziaływania na kraj oraz umożliwiających wzmocnienie ochrony placówek PRL za granicą, a także indywidualnych i zbiorowych wyjazdów obywateli PRL za granicę.
3. Włączyć wszystkie pionierzy służby resortu działalności w aspekcie wywiadowczym, zobowiązując je do:
 - a) wnikliwego rozpoznawania przebywających w kraju cudzoziemców oraz wyszukiwania kontaktów wśród obywateli polskich, którzy mogą stać się obiektem zainteresowań wywiadowczych;
 - b) stwarzania w swej pracy sytuacji umożliwiających werbunek cudzoziemców, przebywających w Polsce, w tym pracowników przedstawicielstw krajów kapitalistycznych;

² Najważniejszym elementem tych działań był udział PRL w Konferencji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie.

- c) przygotowanie warunków umożliwiających wywiadowczą inwigilację przybywających z zagranicy, a interesujących dla wywiadu cudzoziemców – członków oficjalnej delegacji, specjalistów, turystów itp.;
- d) uwzględniania w swym działaniu przygotowania obywateli PRL do wykorzystania wywiadowczego za granicą.

II. Kontrwywiadowcze zabezpieczenie kraju

Wzrost potencjału ekonomiczno-naukowego Polski i jej rola na arenie międzynarodowej powoduje nasilenie się działalności wywiadowczej i penetracyjnej ze strony krajów kapitalistycznych. Rozszerzające się kontakty gospodarcze, handlowe, naukowe, kulturalne i turystyczne ze światem kapitalistycznym wpływają na wzrost międzynarodowej wymiany osobowej, do której przeciwnik zewnętrzny przywiązuje szczególne znaczenie. Wymiana ta stwarza dogodne warunki realizacji przez Zachód koncepcji swobodnego przepływu idei, osób i informacji, jako środka antykomunistycznej indoktrynacji społeczeństw socjalistycznych, w tym i polskiego oraz dokonywania penetracji naszego kraju. Obecny etap konfrontacji między socjalizmem a kapitalizmem charakteryzuje się dalszym przesuwaniem jej na płaszczyznę ideologiczną. Działalność ośrodków dywersji ideologicznej ściśle wiąże się z działalnością służb specjalnych. Występują również płynące z zagranicy naciski na grupy antysocjalistyczne w kraju mające na celu rozwijanie tendencji integracyjnych tych grup. W związku z tym należy:

- **w zakresie zwalczania wrogiej działalności wywiadowczej i penetracyjnej krajów kapitalistycznych:**
 1. Traktować zwalczanie agentury państw kapitalistycznych, zwłaszcza członków NATO, jako główne zadanie pionów kontrwywiadowczych.
 2. Ujawniać i przeciwdziałać penetracji wywiadowczej prowadzonej przez pracowników przedstawicielstw krajów kapitalistycznych i cudzoziemców na czasowym lub stałym pobycie.
 3. Rozszerzyć styczność operacyjną ze służbami krajów kapitalistycznych, szczególnie z wywiadem zachodnioniemieckim.
 4. Pogłębić rozpoznanie operacyjne przedstawicielstw kapitalistycznych w Polsce, zwłaszcza mających powstać przedstawicielstw handlowych i gospodarczych oraz przedstawicielstw NRF [właśc. RFN], które niezależnie od działalności penetracyjnej usiłuje nasilać oddziaływanie na niektóre grupy społeczeństwa polskiego, w szczególności ludność miejscową województw północnych i zachodnich.
 5. Wdrożyć w praktyce operacyjnej zasady współdziałania służb operacyjnych MSW ze służbą MON w zakresie ochrony najważniejszych obiektów wojskowych, przemysłowych i naukowo-badawczych.
 6. Opracowywać system kompleksowego kontrwywiadowczego zabezpieczenia Wybrzeża i przystąpić do jego aktywnej realizacji.

7. Wzbogacać i doskonalić system kontrwywiadowczego zabezpieczenia gospodarki narodowej, strategicznych planów ekonomicznego rozwoju kraju, badań naukowych o szczególnym znaczeniu, patentów, wybitnych specjalistów. Ujawniać i przecinać pozasłużbowe kontakty obywateli polskich i firm z koncernami kapitalistycznymi.
 8. Prowadzić systematyczną kontrolę stopnia i sposobu realizacji Uchwały nr 128/21 Rady Ministrów z dnia 2 lipca 1971 r. o ochronie tajemnicy państwowej i służbowej oraz akcję informacyjną wśród pracowników przemysłu, handlu zagranicznego, nauki itp. na temat kierunków, form i metod penetracji naszego kraju ze strony przeciwnika zewnętrznego.
- **w zakresie zabezpieczenia i kontroli operacyjnej międzynarodowej wymiany osobowej:**
1. Współdziałać z działami poszczególnych resortów, instytucji i organizacji, zajmujących się wymianą osobową oraz biurami podróży, obsługującymi przybyłych do Polski cudzoziemców.
 2. Stosować wszechstronną i ofensywną operacyjną inwigilację cudzoziemców:
 - a) rozpoznanych z prowadzenia wrogiej działalności przeciw Polsce;
 - b) których miejsce pracy, wykształcenie, charakter przyjazdu i posiadanych lub nawiązanych kontaktów w naszym kraju stwarza potencjalną możliwość uzyskania przez nich wiadomości istotnych z punktu widzenia zainteresowań wrogich wywiadów, ośrodków dywersyjnej propagandy antykomunistycznej, firm i koncernów kapitalistycznych itp.
 3. Systematycznie rozpoznawać i selekcjonować (pion Biura Paszportów i WOP) cudzoziemców w celu ustalenia tych, którzy winni być poddani kontroli przez jednostki operacyjne resortu.
 4. Prowadzić w jednostkach Służby Bezpieczeństwa analizę określającą, jakie punkty w kraju (obiekty gospodarki narodowej, problemy polityczne, ekonomiczne i społeczne, osoby, instytucje itp.) są narażone na penetrację i przez jakie kategorie cudzoziemców penetracja ta może być dokonywana.
 5. Rozszerzyć i skoordynować przedsięwzięcia specjalne wobec tej kategorii cudzoziemców, którzy ze względu na swój charakter przyjazdu do Polski są w posiadaniu istotnych informacji dla interesu naszego państwa.
 6. Wyjaśnić wszystkie przypadki indagowania obywateli polskich przez służby specjalne na terytorium państw kapitalistycznych, zaktywizować pracę operacyjną w sprawach dotyczących ucieczek i odmów powrotu do kraju, wkraczać w przypadkach kompromitującego zachowania obywatela polskiego w czasie jego pobytu za granicą.
 7. Określić jednostkom MO zadania w zakresie wstępnego rozpoznania kontaktów cudzoziemców przebywających na terytorium naszego kraju oraz egzekwowania od nich obowiązków meldunkowych.

8. Podjąć zdecydowane przedsięwzięcia wobec elementów pasożytniczych, które wchodzą w związki przestępcze i nielegalne z cudzoziemcami i swoją działalnością kompromitują kraj.
- **w zakresie zwalczania zewnętrznej i wewnętrznej dywersji ideologiczno-politycznej:**
1. Opracować kompleksowy system zwalczania i zapobiegania dywersyjnemu oddziaływaniu ośrodków ideologiczno-politycznych na Zachodzie (zwłaszcza RWE, „Kultury” paryskiej), socjalistycznych, trockistowskich i nacjonalistycznych.
 2. Zwalczać tendencje integracyjne grup operacyjnych oparte o lansowane przez ośrodki dywersji, stanowiące platformę jednoczącą wszystkie elementy antysocjalistyczne. Wzmocnić kontrolę i przecinać związki osób i grup wywodzących się z tradycyjnych ugrupowań prawicowych, środowisk klerykałnych, rewizjonistycznych, socjaldemokratycznych, lewackich i liberalnych z ośrodkami zewnętrznej dywersji. Zapobiegać przeciekom informacji z kraju.
 3. Rozszerzać operacyjną kontrolę środowisk młodzieżowych w celu zabezpieczenia ich przed wpływami wrogich sił zewnętrznych i wewnętrznych. Szczególnie zwrócić uwagę na przeciwdziałanie próbom wykorzystania przez elementy opozycyjne zmian organizacyjnych zachodzących w ruchu młodzieżowym³ oraz próby wspólnego ofensywnego oddziaływania prawicy i kleru w chęci urabiania środowisk młodzieżowych w ideologicznym duchu Kościoła i politycznych tradycji polskiej prawicy⁴.
 4. Podejmować skuteczne działania na rzecz dezintegracji i rozbitcia hierarchii rzymskokatolickiej, jako ośrodka ideologiczno-politycznej opozycji.
 5. Zwalczać dywersyjną plotkę, która traktowana jest przez elementy socjalistyczne jako narzędzie destrukcyjnego działania i środek do rozniesienia niepokojów społecznych, poprzez profilaktyczne działania skierowane na ujawnianie źródeł plotki i przeciwdziałanie jej kolportażowi oraz ujawnianie źródeł przecieku z aparatu państwowego informacji związanych z przygotowywaniem różnego rodzaju decyzji, stanowiących często podstawę do kształtowania szkodliwych poglądów.
- **w zakresie ochrony gospodarki narodowej:**
- Dalszy dynamiczny rozwój gospodarki narodowej jest podstawą pomyślnej realizacji programu VI Zjazdu partii. Wymaga to stałego eliminowania negatywnych

³ Już wiosną 1972 r. w KC przeważały tendencje neostalinowskie, zmierzające do powołania w 1973 r. Federacji Socjalistycznych Związków Młodzieży Polskiej.

⁴ Nasilenie nastrojów opozycyjnych wśród młodzieży było jednym z efektów przekształcania przez PZPR dotychczasowej formuły działania organizacji młodzieżowych.

zjawisk, które stanowią zagrożenie dla społeczno-ekonomicznego rozwoju kraju. W związku z tym należy:

1. Kontynuować rozpoznanie i demaskowanie inspiratorów wrogich i destrukcyjnych działań, ujawniać zjawiska nieporządku w zakładach, tolerancji wobec łamania dyscypliny pracy, nadmiernej i nieuzasadnionej absencji, naruszania procesów technologicznych, nieprzestrzegania przepisów ppoż. i bhp.
2. Przekazywać instancjom partyjnym, resortom, zjednoczeniom i administracji zakładów sygnały i informacje o zjawiskach, faktach i osobach mogących powodować napięcia i konflikty oraz inicjować ich natychmiastowe usuwanie, zapobiegając w ten sposób kształtowaniu się w zakładach pracy konfliktów społecznych w szerszym zakresie.
3. Rozpoznawać i usuwać źródła rodzące wypadki nadzwyczajne. Szczególną uwagę zwrócić na ujawnianie i pociąganie do odpowiedzialności sprawców celowego działania na szkodę gospodarki narodowej.
4. Udoskonalić i zmodyfikować formę specjalnych operacji kontrolnych „163”⁵ i „Obiekt”, kładąc nacisk na szersze stosowanie w tych działaniach środków i metod operacyjnych. Egzekwować wykonawstwo wniosków i współdziałać w ich realizacji z administracją gospodarczą i terenową, organami kontroli wymiaru sprawiedliwości.
5. Pogłębiać pracę organizacyjną w priorytetowych projektach inwestycyjnych oraz przeprowadzić w nich operację specjalną pod krypt. „Inwestycje”, zwracając szczególną uwagę na stan zabezpieczenia materiałów i urządzeń, porządek i dyscyplinę pracy; w przypadku już uruchomionych obiektów – na stopień osiągniętych mocy produkcyjnych w stosunku do zaplanowanych.
6. Nasilić pracę operacyjną w obiektach szczególnie zagrożonych przestępczością gospodarczą, zwłaszcza zorganizowaną, oraz łapownictwem i korupcją. Inspirować w tym kierunku działalność ogniw kontrolno-nadzorczych właściwych resortów i instytucji.
7. Prowadzić aktywne rozpoznanie i rozpracowanie gangów przemytniczych o zasięgu międzynarodowym. Likwidować kanały przemytu dewiz, dzieł sztuki, narkotyków itp.
8. Doskonalić zabezpieczenie obiektów gospodarki narodowej i indywidualnej przed pożarami w oparciu o zalecenia Międzyresortowego Sztabu Przeciwpożarowego. Egzekwować realizację wniosków wysuniętych w roku ubiegłym wobec resortów, prezydiów rad narodowych i innych instytucji.

⁵ Operacja „163” – wymierzona w nieformalne grupy i środowiska negatywnie wpływające na morale załóg w zakładach pracy bądź przynoszące swym działaniem straty materialne. Operacja była jednym z elementów akcji „Porządek”. Zob. B. Tracz, *Hippiesi, kudlacze, chwasty...*, s. 462.

III. Działania na rzecz poprawy porządku publicznego i dyscypliny społecznej

Dalsza poprawa porządku publicznego i dyscypliny społecznej w kraju wymaga konsekwentnego realizowania „Programu działania” Biura Politycznego KC PZPR i Prezydium Rządu z dnia 25 lipca 1972 roku⁶. W tym celu należy:

1. W działaniach „Porządek” wprowadzić jednolite formy organizacyjne uwzględniające:
 - a) koncentrację wszystkich sił i środków resortu, ich planowe i rotacyjne wprowadzenie do wykonania zadań problemowych;
 - b) zorganizowanie grup problemowych, używanych w określonych dniach, stosownie do stopnia zagrożenia wytypowanych rejonów;
 - c) współdziałanie z innymi organami i instytucjami w celu zapewnienia kompleksowego charakteru działań.
2. Wprowadzić nowoczesny system patroli koncentrycznych oparty na wielowariantowych formach organizacyjno-taktycznych, zapewniający powszechny udział funkcjonariuszy MO w rozpoznawaniu i praktyczne zastosowanie prostych form pracy operacyjnej, zwłaszcza działań inwigilacyjnych, nękańcych, wywiadowczych, penetracyjno-interwencyjnych itp.
3. Kontynuować operacje „Korona”⁷ i „Mak”⁸, doskonaląc ich formy i metody.
4. Opracować – w oparciu o tezy programowe VII Plenum KC PZPR – plan działania jednostek resortu w zakresie ochrony młodzieży przed demoralizacją i przystąpić do jej aktywnej realizacji w drugim kwartale bieżącego roku.
5. Podjąć działania zapewniające wzrost bezpieczeństwa i porządku w ruchu turystyczno-wypoczynkowym. Zwrócić szczególną uwagę na:
 - a) stworzenie rezerw sił środków własnych i społecznych na okres szczytu;
 - b) skierowanie pod adresem zainteresowanych instytucji i organizacji postulatów w sprawie usprawnienia działalności terenowych placówek obsługujących turystów;
 - c) wprowadzenie na głównych trasach i w miejscowościach turystycznych informacji o adresach i telefonach jednostek MO.
6. Konkretnie realizować resortowy program działania w zakresie bezpieczeństwa na drogach, uwzględniając zasady wynikające z Uchwały nr 155/72 Rady Ministrów⁹. Prowadzić okresowe zmasowane kontrole, zwracając szczególną uwagę na: eliminowanie kolizji między pieszymi a kierującymi pojazdami, stan technicz-

⁶ Chodzi o „Program działania na rzecz poprawy porządku publicznego i dyscypliny w kraju”.

⁷ Operacja „Korona” – operacja przeciwko tzw. elementom aspołecznym, które wykorzystywały kawiarnie i lokale publiczne do „schadzek i kontaktów w celach przestępczych”. Operacja była realizowana w ramach akcji „Porządek”. Zob. np. B. Tracz, *Hippiesi, kudlacze, chwasty...*, s. 462.

⁸ Operacja „Mak” – akcja wymierzona w środowisko hipisów, będąca elementem akcji „Porządek”. Realizowana trzykrotnie, jako „Mak”, „Mak-II” i „Mak-III”. Szerzej zob. *ibidem*, s. 460–491.

⁹ Chodzi o uchwałę z 9 VI 1972 r. „w sprawie kierunków działania i środków zmierzających do poprawy bezpieczeństwa i porządku ruchu drogowego”. Zob. A. Kochański, *Polska 1944–1991...*, s. 97.

ny pojazdów w okresie trudnych warunków jezdnych, prawidłowość oświetlenia pojazdów, używanie świateł itp. Do kontroli ruchu drogowego włączać – w miarę potrzeb – wszystkich funkcjonariuszy posiadających prawo jazdy, zaopatrzyć ich w niezbędne do tego celu wyposażenie i okresowo przeszkalać.

7. Zapewnić szybką i skuteczną reakcję na przestępstwa. W tym celu należy między innymi:
 - a) usprawnić system działania wszystkich ogniw dyżurnych przez weryfikację kadry, wprowadzenie katalogu czynności i przedsięwzięć na wypadek zaistnienia określonych wydarzeń oraz zapewnienia koordynującej roli dyżurnych w stosunku do działania sił i środków pełniących służbę;
 - b) wdrożyć wielowariantowe działania pościgowe i zaporowe, prowadzone w miastach siłami pełniącymi służbę oraz zorganizowanymi przez jednostki w trybie alarmowym. Prowadzić w tym zakresie ćwiczenia aplikacyjne z kadrą, jak również odpowiednie zajęcia praktyczne.

IV. Podniesienie poziomu pracy operacyjnej – zasadniczy warunek skuteczności działań

Rok 1973 musi doprowadzić do umocnienia agenturalnego w grupach i środowiskach pozostających w zainteresowaniu służb operacyjnych resortu oraz zwiększenia udziału aktywu kierowniczego w bezpośredniej pracy operacyjnej. W związku z tym należy:

1. Rozbudować pod względem ilościowym i jakościowym sieć tajnych współpracowników, kierując się zasadą celowości i uwzględniając pozyskiwanie w oparciu o materiały kompromitujące. Rozmieszczać ich zgodnie z aktualnymi i perspektywicznymi potrzebami. Pracę z tajnymi współpracownikami prowadzić z uwzględnieniem zadań i potrzeb całego resortu.
2. Eliminować warunki umożliwiające powstawanie negatywnych zjawisk w gospodarce narodowej i utrzymywanie się przestępczości kryminalnej i gospodarczej.
3. Doskonalić system ostrzegania i właściwego przygotowania obywateli polskich wyjeżdżających do krajów kapitalistycznych oraz zapobieganie wrogiemu i demoralizującemu oddziaływaniami przedstawicielstw i obywateli państw zachodnich przebywających czasowo w PRL.
4. Zapobiegać powstawaniu stanów zagrożenia porządku publicznego w związku z inspiracyjnymi poczynaniami hierarchii i kleru rzymskokatolickiego, zwłaszcza w sprawach nielegalnego budownictwa sakralnego i kościelnych imprez masowych.
5. Opracować – w ramach systemu informacyjno-rozpoznawczego – zasady rejestracji osób prowadzących pasożytniczy tryb życia oraz objąć je skutecznym dozorem milicyjnym.
6. Współdziałać z właściwymi organami w wypracowywaniu i wdrażaniu systemu zapobiegania przestępczości polskiej. Przeprowadzać okresowe badania

i dokonywać analizy popełnionych przestępstw oraz przekazywać wnioski i postulaty od tych organów.

VI. Informacja, analiza i badania operacyjne – czynnikiem usprawniania i doskonalenia pracy operacyjnej

System informacyjno-analityczny musi zapewnić dokonywanie prawidłowych i wszechstronnych ocen zjawisk społeczno-politycznych, ekonomicznych i operacyjnych dla potrzeb kierownictwa partii i rządu oraz resortu spraw wewnętrznych w celu określenia kierunku zagrożeń zewnętrznych i wewnętrznych, poznawania rozmiaru i zasięgów interesujących nas zjawisk oraz wypracowania właściwych form i metod skutecznego działania. W tym celu należy:

1. Dokonać niezbędnych zmian organizacyjnych i wzmocnienia etatowo-kadrowego działów informatyczno-analitycznych we wszystkich podstawowych służbach resortu.
2. Usprawnić system uzyskiwania informacji operacyjnej, zasady jej przetwarzania oraz obieg pionowy i poziomy.
3. Traktować analizę operacyjną jako jedną z podstawowych metod pracy operacyjnej. Dążyć do tego, aby w pracy informacyjnej dominowała synteza informacyjna (opracowania analityczno-syntetyczne) – wynik przetwarzania informacji starannie zweryfikowanych, otrzymywanych z wielu źródeł.
4. Wprowadzić system planowania i prognozowania działań w poszczególnych jednostkach organizacyjnych.
5. Prowadzić badania operacyjno-sondażowe w oparciu o osobowe źródła informacji przy jednoczesnym wykorzystaniu niektórych socjologicznych procedur i technik badawczych.

VII. Współdziałanie warunkiem jednostkowego zwiększenia efektywności pracy operacyjnej

Współdziałanie oznacza skoordynowane użycie sił i środków operacyjnych, będących do dyspozycji resortu spraw wewnętrznych, dla osiągnięcia zaplanowanego celu, tzn. zrealizowania odpowiedniego zadania. Konieczność współdziałania wyznaczona jest potrzebami codziennej pracy operacyjnej. W związku z tym należy:

1. Kierować się zasadą, że jednostka wiodąca w danym kompleksie problemów ponosi pełną odpowiedzialność w przedmiocie realizowanych zadań, posiada obowiązek określania zadań dla jednostek zobowiązanych do udzielania pomocy, doradztwa przy ich realizacji oraz usprawnienia egzekwowania wykonawstwa tych zadań.
2. Przekazywać wzajemnie systematycznie i szybko użyteczne informacje do jednostek kompetentnych (wiodących).
3. Powoływać dla rozwiązania szczególnych zadań grupy robocze z udziałem przedstawicieli różnych służb i pionów operacyjnych i operacyjno-technicznych.

4. Określić jednostkom MO zadania w zakresie problematyki interesującej SB, które winny być zrealizowane w codziennej pracy.
5. Wykorzystywać możliwości wywiadu dla nawiązywania styczności operacyjnej z przeciwnikiem zewnętrznym przez krajowe jednostki operacyjne w celu pogłębiania warunków bezpieczeństwa wewnętrznego oraz możliwości krajowe dla potrzeb wywiadu.

VIII. Praca z kadrami i dyscyplina wewnętrzna – warunkiem prawidłowej realizacji zadań

Prawidłowa i skuteczna realizacja programu działania resortu spraw wewnętrznych w głównej mierze uwarunkowana jest wysokim morale funkcjonariuszy MO i SB, ich zdyscyplinowaniem i zaangażowaniem ideowym. Wychodząc z tego założenia i uwzględniając, że aktualny stan dyscypliny wewnętrznej jest niezadowolający, należy:

1. Wykorzystywać w codziennej pracy wszystkie dostępne środki wychowawcze (szkolnie, kontrola, system wyróżnień, odznaczeń, kar) mające na celu kształtowanie właściwych postaw ideowo-moralnych funkcjonariuszy.
2. Wypracować (Departament Kadr wspólnie z kierownikami jednostek organizacyjnych) jednolite mierniki obiektywnej oceny pracy funkcjonariuszy i pracowników, wprowadzać je w życie i konsekwentnie przestrzegać we wszystkich jednostkach i na wszystkich szczeblach.
3. Zaostrzyć kryteria doboru kandydatów do pracy w SB i MO, nowo przyjętych otaczać szczególną troską i opieką.
4. Zwiększać operatywność wszystkich komórek kadrowych resortu w zakresie staranniejszego przygotowania (rozpoznawania) kandydatów do pracy, utrzymywania bliższych kontaktów z zespołami pracowniczymi oraz kontroli i pomocy, zwłaszcza ze strony Departamentu Kadr, wobec terenowych ogniw kadrowych.
5. Zwiększyć we wszystkich jednostkach wymagania w zakresie ścisłego przestrzegania zasad praworządności, doprowadzić je do pełnej świadomości wszystkich funkcjonariuszy, a w przypadkach ich łamania stosować sankcje, włącznie ze zwolnieniem z służby i stawianiem przed organami wymiaru sprawiedliwości.

Pełna realizacji zadań wytyczonych w dyrektywie wymaga osiągnięcia maksymalnej mobilności, stosowania działań kompleksowych z jednoczesną koncentracją sił na wybranych problemach, rozwinięcia szerokich działań zapobiegawczych, współdziałania z innymi resortami i instytucjami.

Z treścią dyrektywy zapoznać cały skład osobowy określonych jednostek organizacyjnych resortu spraw wewnętrznych.

Kierownicy jednostek organizacyjnych Centrali MSW, KG MO, WOP oraz komend wojewódzkich (równorzędnych) zobowiązani są do systematycznej kontroli stanu realizacji dyrektywy i przedstawiania kierownictwu MSW okresowych informacji. Główny Inspektorat Ministra spełnia w tym zakresie rolę organizacyjną.

Realizacji zadań powinny towarzyszyć: pełna aktywność i zdyscyplinowanie pracowników, przestrzeganie praworządności, uruchamianie wszystkich środków pomocy i doskonalenia jej form i metod, właściwe współdziałanie służb i jednostek, podnoszenie kwalifikacji zawodowych oraz kultury osobistej.

Organizacje partyjne powinny podjąć szerokie działania w zakresie ideowo-propagandowym w celu mobilizowania wszystkich funkcjonariuszy i pracowników do zaangażowanego i sprawnego wykonania zadań wynikających z dyrektywy.

Kierownictwo Ministerstwa Spraw Wewnętrznych

Źródło: AIPN Kr, 066/1, t. 2, Wytyczne, zarządzenia, dyrektywy MSW – wydane w okresie od 1958 do 1973 r., mps, k. 66–70.

Ministry of the Interior directives to Security Service from 1971-1973

compiled by Filip Musiał

Summary

These documents prepared in the Ministry of the Interior were the first stage in the preparation of action plans by the Security Service and Citizens' Militia department. The directives were the first formal, written stage of turning the political will into the language of operational activities. They include the basic objectives set for the ministry, often with an outline of the political background that determined their emergence as priorities at a given time.

Key words: Ministry of the Interior, Citizens' Militia, Border Guard Troops, Citizens' Militia voivodship headquarters